

UCHWAŁA

Dnia 17 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

Protokolant inspektor sądowy Anna Tarasiuk

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Toruniu Andrzeja Kukawskiego po rozpoznaniu, na posiedzeniu jawnym, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 9 maja 2023 r.,

wniosku Zastępcy Prokuratora Okręgowego w T.

o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w E. J. H. z dnia 04.02.2023 r. sygn. akt [...], za przestępstwo polegające na tym, że:

że w okresie od 21 do 25 marca 2022 r. w E. i G., nie dopełnił swoich obowiązków w zakresie ochrony informacji niejawnych w ten sposób, że wykorzystując informacje niejawne, które pozyskał jako funkcjonariusz publiczny - prokurator Prokuratury Rejonowej w E., w toku postępowania przed Sądem Rejonowym G." [...] Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. oznaczonego sygnaturą VI P [...] z powództwa J. H.

przeciwko Skarbowi Państwa Prokuraturze Okręgowej w E. oraz Prokuraturze Rejonowej w E., z własnej inicjatywy, uzyskane i wytworzone w związku z wykonywaniem czynności służbowych w sprawach Prokuratury Rejonowej w E. dokumenty pod postacią odpisów:

- [...]1 postanowień o: wszczęciu i powierzeniu śledztwa, przedstawieniu zarzutów, w przedmiocie powołania tłumacza przysięgłego języka rosyjskiego; protokołu przesłuchania podejrzanego, wniosku. prokuratora o zastosowanie tymczasowego aresztowania
- [...]2 protokołu przesłuchania podejrzanego oraz postanowienia w przedmiocie środków zapobiegawczych,

załączył on do pisma z dnia 21 marca 2022 r. nadanego w Urzędzie Pocztowym w E., zatytułowanego: „Kontradyktoryjna refutacja powoda na odpowiedź pełnomocnika obu pozwanych z 08.12.2021 r. na zmieniony pozew z 27.10.2021 r. i na pismo procesowe powoda z 29.10.2021 r.”, które wpłynęło 24 marca 2022 r., przedłożonego sądowi w dniu 25 marca 2022 r., ujawniając tym samym zawarte w tych dokumentach informacje osobom nieuprawnionym oraz dokonując niedopuszczalnego i nieuprawnionego przetwarzania danych osobowych osób wymienionych w opisanych dokumentach tj. V. M., W. K., K. I. i E. K., w tym danych wrażliwych dotyczących stanu zdrowia V. M., działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego: V. M., W. K., K. I. i E. K. tj. o przestępstwo z art. 266 § 2 k.k. i art. 107 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (t.j. - Dz. U. z 2019 r., poz. 1781) w zw. z art. 11 § 2 k.k.

uchwalił:

1. wniosku nie uwzględnić;
2. kosztami niniejszego postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Zastępca Prokuratora Okręgowego w T. w dniu 16 lutego 2023 r. wniósł do Sądu Najwyższego Izby Odpowiedzialności Zawodowej wniosek o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie J. H. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w E. do odpowiedzialności karnej za przestępstwo polegające na tym, że w okresie od 21 do 25 marca 2022 r. w E. i G., nie dopełnił swoich obowiązków w zakresie ochrony informacji niejawnych w ten sposób, że wykorzystując informacje niejawne, które pozyskał jako funkcjonariusz publiczny – prokurator Prokuratury Rejonowej w E., w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w G. oznaczonego sygnaturą VI P [...] z powództwa J. H. przeciwko Skarbowi Państwa Prokuraturze Okręgowej w E. oraz Prokuraturze Rejonowej w E., z własnej inicjatywy, uzyskane i wytworzone w związku z wykonywaniem czynności służbowych w sprawach Prokuratury Rejonowej w E. dokumenty pod postacią odpisów:

1. [...] postanowień o: wszczęciu i powierzeniu śledztwa, przedstawieniu zarzutów, w przedmiocie powołania tłumacza przysięgłego języka rosyjskiego; protokołu przesłuchania podejrzanego, wniosku prokuratora o zastosowanie tymczasowego aresztowania

2. [...] protokołu przesłuchania podejrzanego oraz postanowienia w przedmiocie środków zapobiegawczych,

załączył on do pisma z dnia 21 marca 2022 r. nadanego w Urzędzie Pocztowym w E., zatytułowanego: *„Kontradyktoryjna refutacja powoda na odpowiedź pełnomocnika obu pozwanych z 08.12.2021 r. na zmieniony pozew z 27.10.2021 r. i na pismo procesowe powoda z 29.10.2021 r.”*, które wpłynęło 24 marca 2022 r., przedłożonego sądowi w dniu 25 marca 2022 r., ujawniając tym samym zawarte w tych dokumentach informacje osobom nieuprawnionym oraz dokonując niedopuszczalnego i nieuprawnionego przetwarzania danych osobowych osób wymienionych w opisanych dokumentach tj. V. M., W. K., K. I. i E. K., w tym danych wrażliwych dotyczących stanu zdrowia V. M., działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego: V. M., W. K., K. I. i E. K. tj. o przestępstwo z art. 266 § 2 k.k. i art. 107 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (t.j. - Dz. U. z 2019 r., poz. 1781) w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie jest zasadny.

Zgodnie z art. 135 § 5 z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2022 r., poz. 1247) sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Przesłanka „dostateczności” nie znajduje swojej definicji legalnej w obowiązujących przepisach prawa, tym samym jej dookreślenie ustawodawca pozostawił doktrynie i judykaturze. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa to podejrzenie w pełni uzasadnione, nie nasuwające żadnych istotnych wątpliwości lub zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia samego czynu, jak i występowania znamion objętych przez ustawę ramami zasad odpowiedzialności karnej, a także wszystkich pozostałych warunków odpowiedzialności karnej, do których należy zawinienie i wyższa niż znikoma społeczna szkodliwość czynu (zob. np. postanowienie SN z 12 czerwca 2003 r., SNO 29/03). Z drugiej strony nie chodzi o pewność w zakresie popełnienia przestępstwa, gdyż ustalenie tej kwestii należy do wyłącznej kognicji sądu karnego.

Zgromadzenie materiału dowodowego, który ma przesądzić o zasadności podjęcia uchwały w przedmiocie uchylenia immunitetu prokuratorskiego, zgodnie z art. 135 § 6 Prawa o prokuraturze, spoczywa na wnioskodawcy. W niniejszej sprawie materiałem dowodowym, który miałby się stać podstawą podjęcia takiej

decyzji, zgodnie ze stanowiskiem prokuratora, są akta sprawy Sądu Rejonowego w G. prowadzone pod sygn. VI P [...].

Ze wskazanych akt wynika, że prokurator J. H. w dniu 6 lutego 2020 r. złożył do Sądu Rejonowego w E. pozew o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania pracownika. W dniu 21 marca 2022 r. złożył do sądu pismo zatytułowane „Kontradyktoryjna refutacja powoda na odpowiedź pełnomocnika obu pozwanych z 08.12.2021 r. na zmieniony pozew z 27.10.2021 r. i na pismo procesowe powoda z 29.10.2021 r.”, do którego załączył uwierzytelnione, lecz niezanonimizowane dokumenty uzyskane i wytworzone w związku z wykonywaniem czynności służbowych w sprawach Prokuratury Rejonowej w E., pod postacią odpisów postanowień i protokołu przesłuchania ze spraw prowadzonych pod sygn. akt [...] oraz [...]. Zgodnie z twierdzeniami wnioskodawcy, do dnia 25 marca 2022 r. możliwość zapoznania się z rzeczonymi dokumentami miały co najmniej pracownik bądź pracownicy Biura Podawczego Sądu Rejonowego w G. i sekretariatu oraz asesor sądowy N. B..

Wymieniony krąg osób jest zatem złożony z pracowników Sądu Rejonowego w G., uprawnionych w określonym zakresie do zapoznawania się w określonym zakresie z dokumentami sądowymi, a zarazem zobowiązanych do zachowania w tajemnicy informacji, o których dowiedzieli się w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych. Oznacza to, że nawet w sytuacji, w której pisma adresowane do sądu zawierają informacje dotyczące danych wrażliwych, na instytucji tej, a zatem i na jej pracownikach, ciąży zakaz ich rozpowszechniania. Co więcej, informacje zawarte w załączonych do pisma dokumentach nie należą do kategorii informacji niejawnych objętych klauzulą tajności, lecz w istocie rzeczy zawierają w sobie niezanonimizowane dane osobowe, czyli informacje, które pracownicy sądu zobligowani są do zachowania w tajemnicy i niewykorzystywania w żadnym zakresie.

Przestępstwo z art. 266 § 2 k.k., którego popełnienie prokurator łączy z zachowaniem J. H. ma charakter umyślny, co oznacza, że sprawca musi mieć świadomość, że przekazana przez niego informacja może narazić prawnie chroniony interes, a także chcieć, by do możliwości takiego narażenia doszło, względnie przewidując możliwość takiego stanu rzeczy na to się godzić. Nie ulega natomiast wątpliwości, że celem zachowania prokuratora J. H. było dostarczenie dowodu w zainicjowanym przez siebie procesie. Wykluczone jest zatem działanie w zamiarze bezpośrednim, wchodzi zaś w grę jedynie zamiar ewentualny. Można bowiem przyjąć za dostatecznie uprawdopodobniony fakt, że przewidywał on samą tylko możliwość ujawnienia okoliczności ze wskazanego wyżej postępowania przygotowawczego i na to się godził, tak samo jak z samą możliwością narażenia na szkodę prawnie chronionego interesu. Przekazanie dokumentów powodowało bowiem, że prokurator tracił nad nimi kontrolę i nie był w stanie podjąć

jakichkolwiek kroków w celu zapobieżenia zapoznania się z nimi innymi osobami, nawet spoza kręgu zobowiązanego do zachowania tajemnicy. Należy przy tym zwrócić uwagę, że prokurator jest zobowiązany do dochowania tajemnicy prawnie chronionej do czego zobowiązuje treść złożonego przez niego ślubowania (art. 93 § 1 Prawa o prokuraturze), a zarazem do zachowania w tajemnicy okoliczności sprawy, o których w postępowaniu przygotowawczym powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko prokuratora, co wynika z treści art. 102 § 2 Prawa o prokuraturze.

Tak samo należy uznać, że zostały, od strony formalnej zrealizowane znamiona czynu z art. 107 ust. 1 i 2 ustawy z 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2019, poz. 1781). Przepis art. 107 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych penalizuje zachowanie polegające na przetwarzaniu danych osobowych przez osobę, która nie jest do tego uprawniona, przy czym przetwarzaniem jest, zgodnie z art. 4 pkt 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.UE.L.2016.119.1), operacja lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie. Nie ulega zatem wątpliwości, że ujawnienie poprzez udostępnienie nieanonimizowanych akt postępowania przygotowawczego, zawierających dane osobowe określonych osób – uczestników tego postępowania stanowiło przetwarzanie tych danych, zaś prokurator J. H. nie był do tego uprawniony, skoro zachowanie to nie łączyło się z zakresem jego czynności służbowych, a było jego postępowaniem jako strony procesu z zakresu prawa pracy. Żadna z osób, których dane zostały przetworzone w rozumieniu wyżej powołanych regulacji nie wyraziła na takie przetworzenie zgody. Można również przyjąć za dostatecznie uprawdopodobnione, że ujawnienie w pewnym zakresie obejmowało również kwestię stanu zdrowia jednej z osób, której jeden z dokumentów dotyczył.

Uwzględniając powyższe należało jednak stwierdzić, że zachowanie J. H., jakkolwiek realizujące przedmiotowe i podmiotowe znamiona czynów zabronionych ze wskazanych we wniosku przepisów, nie stanowi przestępstwa ze względu na jego znikomy stopień społecznej szkodliwości. Za takim sformułowaniem przemawia rozważenie wszystkich kryteriów oceny społecznej szkodliwości, wymienionych w art. 115 § 2 k.k. Zgodnie z tym przepisem przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i

okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności oraz stopień ich naruszenia.

Mając w polu widzenia powyższe nie ulega kwestii, że dobra chronione przez przepisy naruszone przez prokuratora J. H. nie należą do kategorii dóbr najwyższej wagi, na co wskazują już sankcje grożące za wskazane we wniosku zachowania. Nadto, podstawową okolicznością rzutującą zarówno na stronę podmiotową, jak i przedmiotową tych zachowań jest fakt, że prokurator J. H. jest powodem w sprawie VI P [...] Sądu Rejonowego w G., co oznacza, że zgodnie z podstawową zasadą postępowania cywilnego zobowiązany jest do wykazania istnienia swojego roszczenia (art. 6 k.c.). Oczywiście jest zarazem, że celem jego działania było przedstawienie dowodów w toczącym się postępowaniu cywilnym, a z punktu widzenia przedmiotu toczącego się postępowania sądowego dokumenty te były dowodowo doniosłe i doprowadzenie do wzbogacenia o nie materiału dowodowego leżało w jego interesie jako powoda. Oczywiście sposób pozyskania dowodów, opisany we wniosku prokuratora nie był sposobem legalnym, gdyż legalność dowodzenia w zaistniałej sytuacji, tj. zawisłości sprawy, zapewniało jedynie złożenie przed Sądem odpowiedniego wniosku dowodowego. Oczywiście wszakże rzeczą jest to, że w przypadku skorzystania z inicjatywy dowodowej w odpowiedni, przewidziany w Kodeksie postępowania cywilnego sposób, a więc wnioskowania przez J. H. o przeprowadzenie dowodu z owych dokumentów, Prokuratura Rejonowa w E. zobligowana byłaby do ich wydania w skutek decyzji Sądu, który z kolei stał by się ich procesowym dysponentem. Oznacza to, że skutek legalnego działania prokuratora J. H., gdyby je podjął, byłby identyczny, jak skutek zachowań określonych we wniosku. Poza tym nie ulega wątpliwości, że zważywszy na podmiot, któremu zostały przekazane dokumenty, a więc sąd, którego personel działa w ramach określonych procedur wyznaczonych normami ustaw i podstawowych aktów prawnych, ryzyko ujawnienia tajemnic postępowania przygotowawczego było w istocie minimalne. Zdecydowanie bardziej prawdopodobne było założenie, przyświecające zapewne prokuratorowi J. H., że przedstawione dokumenty zostaną wykorzystane jedynie w prowadzonym postępowaniu, zgodnie z obowiązującą procedurą. Oczywiście jest przy tym, że osobom, których dane osobowe zostały przekazane Sądowi Rejonowemu w G., nie została wyrządzona żadna szkoda, zaś nawet zagrożenie taką szkodą jest nie większe, niż w sytuacji każdego innego postępowania sądowego, a więc gdyby dokumenty te zostały włączone do akt toczącej się sprawy na skutek uprzedniego uwzględnienia wniosku dowodowego. Dodać też należy, że w zakresie przepisu z art. 107 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych, nie zostały ujawnione w istocie żadne newralgiczne informacje co do stanu zdrowia V. M..

Te wszystkie względy prowadzą do wniosku, że czyn prokuratora J. H. jest czynem społecznie szkodliwym w stopniu znikomym, a więc nie stanowi przestępstwa stosownie do treści art. 1 § 2 k.k.

W tym stanie rzeczy nie można mówić o spełnieniu przesłanki z art. 135 § 5 Prawa o prokuraturze, wobec czego Sąd Najwyższy orzekł jak w uchwale.

[SOP]

[ł.n]